

הכנסה:

נמכרו במשך הקיץ	278	אפרוחים בנילים שונים	לשחיטה בסכום	21,435	לא"י
	75	" " " " " "	לגידול	8,500	"
עברו לאינווסטר	190	" " " " " "	א 250 מילים	47,500	"
סה	543	אפרוחים		77,435	לא"י
				3,000	"
הכנסה מ-800 ביצים שהטילו הפרניות				80,435	לא"י

יוצא ע"כ הכנסה בינונית מכל אפרוח 148 מילים
עורך ההוצאה על ההכנסה — הפסד $19\frac{1}{2}$
167½ מילים

סבת ההפסד: האפרוחים נמכרו לא בניל הרצוי, מספר האפרוחים שנדלו הוא
הוא קטן מדי לגבי סכום ההוצאות מחוץ להספקה.

השפעת רוחות קדים על זני החטה בתרפ"ז.

(מתוך השואת הזנים בתחנת הנסיון החקלאית בניבתא)

מעובר ע"י א. מלצב, המחלקה לבירור זרעים.

את הנסיונות בוני חטה שנפסקו בכך-שמן המשכנו השנה בשדות הנסיון בניבתא, האדמה שהיתה סכוסה כולה גור בר נחרשה במועדה הנכון ונורעה לפני הנשם חדרל לבן לשם זבול ובול ירוק. החרדל קבל רק סנת הנקן מעטה והתפתח במדה בינונית וכמות הירק לא היתה גדולה. באביב הפכו את החרדל, השרה נחרש פעמיים במשך הקיץ ובאופן זה הוכן יפה לנסיונות בחטה. את החטה עצמה זבלנו ב-15 ק"ג גפרת אטון ו-15 ק"ג סופרפוספט כפול.

את השרה חלקו ל-12 רצועות מקבילות; גודל כל חלקה 45 מטר מרובעים (2.5×8 מטר) דא 2 שורות של טורית. המרחקים בין הרצועות היו 2 מטר, הדרכים בין החלקות חצי מטר.

החטה נורעה לפני הנשם, כמות הזרעים נקבעה לכל זן וזן על פי גודל הנרענים. כל זן נורע בארבע חלקות בקורת; הזן המקומי — העיקרי בסביבה — נורסי נורע ב-12 חלקות בקורת. החטה נבטה יפה ובמלואה ביום 18.12. חיוץ קנים התחיל בון המקומי נורסי ב-12.10*, ההתקנות — בסוף ינואר.

במחצית חודש מרץ הניעה החטה לגובה של 60-70 ס"מ. מכיון שהאדמה היתה מוכנה יפה ומוזבלת והנשמים ירדו בשפע היתה התפתחות הצמחים יפה.

רוחות הקדים (החמסין) שבאו בימים 16.5-14 (הטמפרטורה המכסימלית היתה 44° צלזיוס בצל) השפיעו באופן כולט לרעה על בשילתם של זני החטה ועל יכולתם. הגורם המכריע במדת הנזק שגרמו רוחות הקדים לזני החטה השונים היתה תקופת הבשילה אשר בה נמצא הזן בשעת נשיבתן של רוחות הקדים. אפשר גם לקבוע חוקיות ידועה ששלטה כאן (ראה טבלא א').

* עליה בקנים Schossen .

ט ב ל א א'.

הזן	התחלת ההשתכלות (השבליים הראשונות)	הפריחה המלאה (בכל השבליים)	בכורי (אביב *)	בכורי וזהב	בכורים מלאים
ת א ר י ד					
1. אבורפשי	23.3	29—30.3	22.4	9.5	12—13.5
2. דובי	23.3	2.4	25.4	13.5	15—16.5
3. אטי	31.3	12—13.4	4.5	14.5	16.5
4. חורני	2.4	12—13.4	4—5.5	14.5	16.5
5. כפרירחמני	6—7.4	17.4	6.5	15—17.5	21.5
6. מררי	10.4	18.4	6—7.5	15—16.5	21—22.5
7. נורסי	12.4	18—19.4	6—7.5	17—18.5	22—23.5
8. ג'ולניולי	7—8.4	17.4	6.5	15—16.5	21.5
9. מחמודי	15—16.4	22.4	12.5	22—23.5	26—27.5
10. עוגיה	17.4	24.4	14—15.5	26.5	31.5

(המכונה "ראשי")

סבל הזנים רק הזן ההררי. אבו פשיי הבשיל עוד לפני החמסין ולא נזקק על ידו. במרה קשה ביותר סבלו הזנים המכירים כמו "דובי", "אטי" ו"חורני", שנמצאו בשעת החמסין לפני תקופת בכוריהוזהב—בשעה שפעולת השרשים כבר הולכת ונחלשת. פחות מאלה סבלו הזנים הבינוניים ("נורסי", "מררי", "ג'ולניולי"). הזנים המאוחרים ("מחמודי" ו"עוגיה"). שהיו בשעת החמסין בתקופת בכורי האביב וגם לפנייה, לא סבלו כמעט לגמרי. מכיון שפעולת השרשים היתה עוד די מסוימת.

יבול זני החטה.

ט ב ל א ב'.

הזן	במות הזרעים		היבול לחלקה		היבול לדונם	
	לדונם	גרעינים	קש	גרעינים	קש	גרעינים
ק י ל ו נ ר מ י ס						
אבורפשי	7,5	12,0	26,3	266,5	585,0	
דובי	7,8	5,4	20,0	120,0	445,0	
אטי	9,0	6,4	21,3	142,0	473,0	
חורני	9,0	7,0	21,6	155,5	480,0	
כפרירחמני	8,8	8,8	25,4	195,0	565,0	
מררי	8,0	9,0	24,7	200,0	550,0	
נורסי	8,7	8,2	25,6	182,0	575,0	
ג'ולניולי	9,0	9,0	26,5	200,0	590,0	
מחמודי	9,7	10,5	30,9	233,0	685,0	
עוג'ה	13,1	9,9	28,5	220,0	610,0	

(*) הזרע עורני באבו - Milchreife.

יש גם להעיר, כי שדה הנסיון בוגי החטה הנ"ל היה ע"ג כרבי-כרד והביא יכולים הרבה יותר גבוהים מאשר שדות חטה אחרים. נראה, אפ"א, שהחטה ע"ג כרבי-כרד (דריי פרמינג) גם בשנים גשומות, כמו שנת 27—1926 (661 מ"מ גשם), סובלת פחות מהחמסים מאשר בשדות רגילים.

הזן והגזום בענבניה.

ע"פ תוצאות שדות ההדרכה לירקות תרפ"ז.

הוצא לפועל ועובד ע"י נ. נפתולסקי ונ. אטינגן.

בוה אנו נותנים את התוצאות של גני ההדרכה משנת תרפ"ז. העצם אנו מטפלים בעיקר בשאלת הזנים, צורות הגזום והרלייה של הענבניה, ובכונה אנו כורכים יחד את שלשת הדברים האלה, מכיון ששלשתם מבקשים דרך-פתרון לשאלת הבכורים, היבול, טיב הפרי של הענבניה. אמנם שאלת היבול קשורה במדה רבה גם באפני הזבול, ואנו מעירים את תשומת לבו של הקורא לרברינו בנידון זה. שנתפרסמו בשנת תרפ"ז ב"דיעות" חוברת ג'. גם השנה טפלנו בפרובלימת הזבול והגענו לידי תוצאות יותר מסוימות מן הקודמות, ואותן נפרסם באחת החוברות הקרובות כהמשך לעבודתנו זו.

א. זני ם.

אין אולי צמח בנן, שזניו וחלופי צורתם מרובים כמו של הענבניה. אומרים את מספר זני הענבניה באירופה בלבד למאתים, ויחד עם הזנים שמגדלים באמריקה, מולדת הענבניה, יגיע מספרם עד קרוב ל-300. זנים אלה נבדלים אחד ממשנהו בצורתם, באורך ברי הצמח, במדת הסתעפותו, בצפיפות האשכולות, בצורת האשכול והפרי, בצבע הפרי, בטיבו, ביבולו, בבכורו היבול ועוד. הזנים נבדלים איש מרעהו גם במדת החוסן שלהם נגד קור ומחלות. אמנם כל התכונות שמנינו אין ערכן שזה למגדל. הגנן המגדל את הענבניה לשוק שם לב בעיקר ליבול ולתקופת הבכורים, לטיב הפרי ולצורתו, עד כמה שהוא בהתאם לדרישות השוק, שאליו הוא מכונן את פירותיו. במדה שהיתה ביכולתנו, בדרגו משפע זנים אלה את הזנים שהיו נראים לנו כראים לבחנם בהתאם לתנאי הארץ. זנים מספר טן המפורסמים בסגולותיהם המיוחדות, שלא נכנסו לתוך רשימה זו, עומדים אנו לזרוע השנה בננות ההדרכה ואת התוצאות נפרסם כמלואים לסיכום זה. בשבאלות הבאות, אם גם איננו בטוחים שהן נותנות פתרון מלא לכל השאלות שאנו מתחבטים בהן בנידול הענבניות, בכל זאת אנו חושבים שהצעדנו במדה מרובה את בירור השאלות לקראת פתרוןן.

זני הענבניה בארץ, זן הענבניה המקומי, הנקרא, הערבי, אינו זן קבוע אלא תערובת של זנים רבים, ואם פוגשים לפעמים צורות שנתיהו לסביבה ידועה, גם צורות אלה אינן קבועות. הגנן הערבי הוא המבחר לעצמו את הזרעים על הרוב מפרי גני ולפעמים גם מפרי השוק, ואין הוא מפנה את דעתו להשרת הזן, אלא לתכונות הפרי הנראות לו כרצויות ביותר, את הענבניה הערבית התחיל הגנן העברי להרחיק מנגתו עוד בצעדיו הראשונים. בראשית המלחמה, בשעה שנידול ירקות התחיל תופס מקום